

København d. 20. februar 2018

Høring over ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (lovudkast 3)

Hermed fremsendes hørings svar fra UU DANMARK. Hoslagte er fremsendt på mail til Bagge.Rasmussen@uvm.dk

UU DANMARK takker for muligheden for at afgive hørings svar og meddeler følgende:

UU DANMARK finder det positivt, at den uddannelsesmæssige og beskæftigelsesmæssige indsats for unge under 25 år koordineres og samles. Især bemærker vi, at indsatsen for de unge 15-17-årige samles et sted med en klar definition af ansvar.

UU DANMARK udtrykker dog bekymring for, hvordan den uvildige uddannelsesvejledning sikres i den Kommunale Ungeindsats og i forbindelse med den unges Uddannelsesplan, som det afgørende styringsredskab; det kommunale budget-hensyn kan resultere i loft over tilbud, forringelse af den unges ret til uddannelse med ensartet høj kvalitet, samt tid til mulighed for personlig modning og udvikling.

Og ikke mindst udtrykker vi bekymring for, hvordan det som led i målgruppevurdering kan sikres, at der er relevante tilbud til og mulighed for at arbejde med unge som:

- ikke målgruppevurderes til FGU Jf. § 2 k. stk. 4, 1 - 6.
- har gennemført FGU, uden positiv udslusning til uddannelse/job

Lovens titel

Af både bemærkninger til loven og af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser fremgår det tydeligt, at lovforslaget er en udvidelse af Vejledningsloven, som vi kender den i dag, men hvor der indsættes et ekstra afsnit om den kommunale ungeindsats. Ligeledes er det i bemærkninger fremhævet at uddannelses- og erhvervsvejledningen fortsat skal være hovedelementet i kommunernes indsats for unge under 25 år. Af den politiske aftaletekst fremgår det endvidere, at den kommunale ungeindsats skal ses i tæt sammenhæng med den øvrige vejledning i grundskolen.

UU DANMARK mener derfor, at det er misvisende og i strid med intentionerne i den politiske aftale og også i strid med ekspertudvalgets anbefalinger, når begrebet "vejledning" ikke er en del af titlen for loven. En lovtitel må til enhver tid adressere, hvad der er lovens hovedindhold.

UU DANMARK forslår derfor at titlen på loven affattes således: "Vejledningsloven og den kommunale Ungeindsats"

Én uddannelsesplan

UU DANMARK hilser intentionerne om én sammenhængende plan yderst velkomne. I dag har vi både elevplaner i grundskolen, som skolen er ansvarlig for, handleplaner for ikke uddannelsesparate elever, som skolen og UU deler ansvaret for, uddannelsesplan, hvor UU har et særligt ansvar for de ikke uddannelses-

parate og endelig studievalgsporfolien, som de unge og forældrene har ansvaret for. De mange planer skaber unødigt bureaukrati og gør det uigennemskueligt, hvad det præcise formål er med den enkelte plan, hvem der har ansvaret og hvorfor det gør en forskel med fire planer frem for én.

UU DANMARK mener imidlertid ikke, at lovforslaget i tilstrækkelig grad lever op til intentionerne i den politiske aftale om tydelighed og én plan for de unge. Af lovforslaget og bemærkningerne fremgår det, at uddannelsesplanen både skal være et fagligt værktøj for kommunens medarbejdere, det skal være en plan som de unge tager ejerskab for, og det skal også være en plan som skal anvendes i kommunernes tilsynsansvar overfor de enkelte unge i FGU. Skal kommunerne leve op til ansvaret for, at alle unge bliver uddannelsesparate, er det helt afgørende, at de unge ser planen som deres egen og som en plan, der giver mening og som de er motiverede for at gennemføre. Derfor skal planen først og fremmest være den unges, og kommunerne skal have ansvaret for, at alle unge har én uddannelsesplan, som dels imødekommer den enkelte unges forudsætninger og potentialer, og dels er realistisk og understøtter at den unge gennemfører en ungdomsuddannelse.

UU DANMARK foreslår at uddannelsesplanen startes op som en portfolio i starten af 7. klasse, hvor den knyttes tæt til elevens læring og trivsel, den kollektive vejledning, åben skole aktiviteter, valgfag og det timeløse emne uddannelses og job. I praksis betyder det, at når eleverne starter i 7. klasse, så bliver den elevplan, som har fulgt dem siden skolestart til en uddannelsesplan, som følger eleven gennem hele udskolingsforløbet, og frem til den unge har gennemført en ungdomsuddannelse eller har fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Det vil skabe en tydelighed om én plan og også signalere, at udskolingen i særdeleshed handler om at gøre eleverne parate til videre uddannelse. Uddannelsesplanen skal endvidere være omdrejningspunktet for uddannelsesparathedsvurderingsprocessen, sådan at der både for den unge, forældre og kommunens ansatte altid er tydelighed om, hvilke aftaler og indsatser der er om den enkelte unge, og om den enkelte unge har tilknyttet en kontaktperson.

Af lovforslaget fremgår det, at uddannelsesplanen fremover ikke skal anvendes som tilmelding til ungdomsuddannelse. UU DANMARK undrer sig over denne del af lovforslaget, fordi praksis i dag for de uddannelsesparate elever er, at det netop er ved tilmeldingen til ungdomsuddannelse, at de rent faktisk udarbejder den uddannelsesplan, som betyder at de lever op til aktivpligten for de 15-17årige og dermed er berettiget til ungeydelsen. UU DANMARK foreslår derfor, at det fortsat er obligatorisk for alle elever i grundskolen at udarbejde en uddannelsesplan, men at dette fremadrettet sker i overensstemmelse med det foregående afsnit i dette høringssvar, hvor arbejdet med uddannelsesplanen for alle elever startes op i 7. klasse. UU DANMARK foreslår endvidere, at alle elever skal vedhæfte deres uddannelsesplan til deres digitale ansøgning, ligesom det fra næste år bliver praksis med studievalgsporfolien iht. Gymnasireformen.

Af "Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser" fremgår det på side 21 og 22, at uddannelsesplanen skal endvidere, hvis det er relevant indeholde oplysninger om kendt behov for andre særlige indsatser ... fx SPS, SSP, PPR, misbrugsindsats.

Det fremgår også, at planen skal udarbejdes i et samarbejde med den unge og forældremyndighedens indehaver, når den unge er under 18 år.

Spørgsmålet er, hvem ejer uddannelsesplanen? Hvem har retten til at bestemme, hvilke behov, der er kendte, i betydningen "erkendte"?

Det er et velkendt vejledererfaring, at nogle unge og forældre ikke ønsker angivelse af særlige behov i uddannelsesplanen, fordi behovene enten ikke er erkendte eller accepterede. Modsat er det også et velkendt dilemma, at nogle unge eller forældre ønsker at få angivet flere eller større behov og hensyn, end fagfolk kan finde belæg for. Det etiske spørgsmål er derved: hvem definerer behovene, og hvem har retten til at bestemme, hvad der skal stå i en uddannelsesplan, som både skal være et kommunalt værktøj og en plan (og dermed et indhold), som den unge og forældrene selv skal føle ejerskab for?

Kan den unge eller forældrene nægte eller forhindre, at noget noteres i uddannelsesplanen? Kan en vejleder nægte eller forhindre, at noget anføres i uddannelsesplanen?

Optagelse af elever direkte fra grundskolen/10. klasse på FGU

UU DANMARK vil henlede opmærksomheden på det faktum, at mange elever benytter sig af det frie skolevalg og går på en specialskole, folkeskole, privatskole, efterskole eller 10. klasse, som ikke er beliggende i bopælskommunen. Netop bopælskommunen har ifølge lovudkastet ansvaret for målgruppevurderingen til FGU.

UU DANMARK ønsker at påpege det nærliggende i, at den skole, som enten i årevis har haft kendskab til eleven, eller den skole som har ydet den afsluttende indsats på et 10. skoleår, er bedst til at foretage målgruppevurderingen. Dette vil også stille elever, der direkte efter skolen skal på FGU, lige i forhold til de andre elever, hvis mål er EUD eller en gymnasial uddannelse.

I " Lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. " § 2 c stk. 6 lægges der op til en nærmere beskrivelse af proceduren.

UU DANMARK skal opfordre til, at det enten er vejledningen på den pågældende afgangsskole, der foretager målgruppevurderingen til FGU, eller at der udarbejdes en præcis procedure og klare retningslinjer for samarbejdet mellem vejledningen på elevens skole uden for bopælskommunen, og den pågældende bopælskommune, der har myndigheden til målgruppevurderingen. (Se bilag med henvisninger).

Ungedatabasen

UU DANMARK finder det positivt, at Ungedatabasen udbygges og indberetningspligten for uddannelsesinstitutioner indskræpes.

Data fra Ungedatabasen er centrale i den kommunale ungeindsats. Det er af central betydning, at der er ens registreringspraksis i kommunernes vejledningsindsats, hvis der skal foreligge valide data på området til at finde unge i målgruppen for en vejlednings- og uddannelsesindsats. UU DANMARK opfordrer derfor

til, at kommunerne pålægges at udpege en ansvarlig for dette område, der samtidig får bemyndigelse til lokal implementering af nationalt fælles besluttede retningslinjer. Ungedatabasen vil også være det fremtidige redskab for uddannelsesplan og parathedsvurdering og redskabet til at følge "kædeansvaret" som Ekspertudvalgets anbefaling nævner.

Imidlertid må vi rette opmærksomhed på de mangler, der findes i Ungedatabasen; herunder forkerte og forsinkede indberetninger fra eks. Ungdomsuddannelsesinstitutioner og SKAT, hvilket forhindrer hurtig og rettidig opfølgning samt skævrider statistik og den effektive indsats.

Tillige er vi stærkt bekymrede for, om der i den Kommunale Ungeindsats er tilstrækkelig viden og erfaring med Ungedatabasen til, at denne vil kunne både vedligeholdes og udbygges; om kommunerne har eller vil afsætte tilstrækkeligt med ressourcer til ansættelse og/eller efteruddannelse af medarbejdere med erfaring for og indsigt i anvendelsen af Ungedatabasen i vejledningsarbejdet.

Mentorordninger og kontaktpersoner

Af lovforslaget fremgår det, at kontaktpersonordningen skal afløse de eksisterende mentorrelationer, som de unge møder i den kommunale forvaltning og i uddannelses- og vejledningssystemet. UU DANMARK foreslår, at det fortsat bliver et krav, at kommunen og de lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner samarbejder tæt om lokale procedurer og indsatser i overgangen og i fastholdelsesarbejdet, herunder samordning af mentorrelationer. UU DANMARK foreslår endvidere, at det ved lov fastsættes, at det skal fremgå af ungdomsuddannelsernes fastholdelsesplaner, hvordan de samarbejder med kommunerne om overgangen og fastholdelse.

Nedlæggelse af Det nationale Dialogforum

Af lovforslaget fremgår det, at Det nationale Dialogforum, som hidtidigt har rådgivet ministeren om uddannelses- og erhvervsvejledningsområdet, nedlægges. I stedet skal REU rådgive ministeren om vejledningen, og lovforslaget præciserer, at der sigtes til den særlig målrettede vejledningsindsats, som skal tilrettelægges for de unge, som er i målgruppen for FGU.

UU DANMARK ønsker at udtrykke sin største bekymring dels ved at nedlægge Det nationale Dialogforum, og dels ved at REU kun skal fokusere sin rådgivning på vejledningsområdet til ministeren, til at omhandle vejledningsindsatsen til FGU.

UU DANMARK ser en stor risiko for, at den sektor- og institutions-uafhængige vejledning forsvinder og afløses af en ensporet vejledning mod erhvervsuddannelse.

Vi anerkender behovet for at flere unge vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, og vi ser den styrkede vejledningsindsats i den kommunale ungeindsats som et incitament til at styrke de unges uddannelsesparathed og valgparathed samt især de unges karrierekompetencer.

Men bekymringen for at Rådet for Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser ikke tilstrækkeligt grundlag for at sikre bredden i uddannelses- og erhvervsvejledningen er markant sådan som lovforslaget omtaler vejledningen.

UU DANMARK gør opmærksom på følgende:

- World Forum of Economics peger på, at 60% af de som i dag er mellem 0 og 18 år vil komme til at arbejde i job, som ikke eksisterer i dag
- At 40% af arbejdsstyrken i Europa er ansat i midlertidige kontrakter
- At 44% af de unge oplever det som et stort pres at skulle vælge uddannelse i 9. klasse, og at de efterspørger viden om sig selv og hvad de er gode til, viden om uddannelse, herunder krav og muligheder, og endelig viden om arbejdsmarked, herunder sammenhænge mellem uddannelse og job.

I vore nordiske nabolande og i EU generelt er man mere og mere optaget af ovenstående, herunder hvordan man styrker vejledningen af unge og borgere, og der tages i disse en år en række initiativer til at styrke indsatsen i et livslangt perspektiv. Norge, Finland og Irland er blot nogle af de lande, hvor Danmark kan hente inspiration.

UU DANMARK foreslår, at Det nationale Dialogforum består og får som en bundet opgave at udarbejde anbefalinger til ministeren om, hvordan Danmark rustet sig til fremtiden på vejledningsfronten i takt med de andre lande i Europa.

Med venlig hilsen

Mark Jensen
Formand for UU DANMARK

Bilag

FGU:

Udkast af 1. februar 2018

Forslag til Lov om forberedende grunduddannelse

Kapitel 1 Uddannelsens formål

Kapitel 2 Optagelse, uddannelsesstart og uddannelsestid

Optagelse

§ 4. Personer, som ved uddannelsens påbegyndelse ikke er fyldt 25 år, er berettiget til optagelse på forberedende grunduddannelse, hvis den pågældende

- 1) af kommunalbestyrelsen i sin bopælskommune er vurderet til at være i målgruppen for og til at kunne profitere af uddannelsen, jf. lov om kommunal indsats for unge under 25 år,
- 2) ikke omfattet af undervisningspligten i henhold til folkeskoleloven,
- 3) ikke er optaget på eller har ikke gennemført en ungdomsuddannelse og
- 4) ikke er i beskæftigelse i mere end 18 timer pr. uge (halvtidsbeskæftigelse).

Undervisningsministeriet Udkast af 1. februar 2018

KUI:

Udkast af 1. februar 2018

Forslag til Lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v.

(Kommunal indsats for unge under 25 år)

4. § 2 a, stk. 5, affattes således: "Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at 15-17-årige, som har opfyldt undervisningspligten, og som ikke er i uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet, der sigter mod, at de unge gennemfører en uddannelse, målgruppevurderes med henblik på at tilbyde den unge det mest relevante tilbud. Målgruppevurderingen skal omfatte Forberedende Grunduddannelse (FGU), jf. § 2 k.

5. I § 2 c, stk. 1, nr. 2, indsættes efter "10. klasse,": "FGU".

6. § 2 c, stk. 6, affattes således: "I 10. klasse foretager kommunalbestyrelsen eller skolen, hvis kommunalbestyrelsen ikke forestår vejledningen, jf. stk. 4, den løbende revision af uddannelsesplanen for alle elever."

7. § 2 c, stk. 7 ophæves.

8. I § 2 c, stk. 8, som bliver stk. 7, indsættes efter ”nærmere regler om”: ”proceduren ved ansøgning om optagelse til en ungdomsuddannelse, 10. klasse eller FGU,”

Stk. 2. Personer, som efter kommunalbestyrelsens vurdering alene har behov for at forbedre deres niveau i dansk eller matematik eller begge fag for at opfylde adgangskrav til en erhvervsuddannelse, jf. lov om erhvervsuddannelser, er berettiget til at modtage den herfor relevante undervisning på forberedende grunduddannelses basisniveau.

Stk. 3. For personer, som efter kommunalbestyrelsens vurdering alene har behov for undervisning i almene fag for at imødekomme overgangskrav til en erhvervsuddannelses hovedforløb, jf. lov om erhvervsuddannelser, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Personer, som er udgået fra en dansk skole i Sydslesvig, kan af kommunalbestyrelsen i kommune, hvor institutionen for forberedende grunduddannelse er beliggende, målgruppevurderes til forberedende grunduddannelse, jf. stk. 1, nr. 1.

§ 5. Personer på 25 år og derover er berettiget til optagelse på forberedende grunduddannelse, hvis kommunalbestyrelsen i den pågældendes bopælskommune har vurderet, at dette vil være det mest virksomme uddannelses tilbud, og den pågældende er indforstået hermed. § 4, stk. 1, nr. 3-4, gælder tilsvarende.

§ 6. Inden optagelse på forberedende grunduddannelse kan institutionen efter anmodning fra kommunalbestyrelsen tilbyde potentielle elever et afsøgningsforløb, jf. lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.